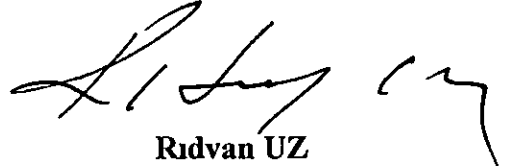

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de tüketici borçluluğu, bireysel kredi kartı borçları ve icra dosyalarındaki artışın nedenlerinin araştırılması; hanehalkı gelirlerinin temel yaşam maliyetleri karşısında erimesinin, ihtiyaç kredileri, bireysel kredi kartları, kredili mevduat hesapları, yapılandırma uygulamaları, asgari ödeme döngüsü, takipteki alacaklar, yüksek faiz yükü, borçla geçinme davranışı, icra ve iflas dosyaları, haciz süreçleri, tüketici kredilerinde riskli büyüme, finansal okuryazarlık eksikliği, yoksulluk, işsizlik, enflasyon ve kamu kurumları arasındaki veri ve politika koordinasyonu sorunlarının tespit edilmesi; yurttaşların borç sarmalından korunmasına, finansal istikrarın güçlendirilmesine ve sosyal devlet ilkesine uygun etkin, adil, şeffaf ve bütüncül politikaların belirlenmesine yönelik olarak Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Tüketici borçluluğu, kredi kartı kullanımı ve icra dosyalarındaki artış, Türkiye’de yalnızca bankacılık sisteminin veya bireysel ödeme alışkanlıklarının konusu değildir. Bu tablo; hane gelirlerinin temel yaşam maliyetleri karşısında erimesinin, yüksek enflasyonun, kira ve gıda yükünün, düşük ücretlerin, emekli aylıklarının yetersizliğinin ve yurttaşların borçla ayakta kalmaya çalışmasının açık sonucudur. Bugün birçok hane için kredi kartı artık harcama aracı değil, ay sonunu getirme aparatı hâline gelmiştir.

BDDK’nın 15 Mayıs 2026 tarihli haftalık bankacılık sektörü verilerine göre bireysel kredi kartları toplamı 3 trilyon 174 milyar TL’yi aşmıştır. Bu tutarın yaklaşık 1 trilyon 188 milyar TL’si taksitli, yaklaşık 1 trilyon 985 milyar TL’si ise taksitsiz bireysel kredi kartı borçlarından oluşmaktadır. Aynı tabloda ihtiyaç kredileri yaklaşık 2 trilyon 415 milyar TL seviyesindedir. Bu veriler, hanehalkının gündelik tüketim ve temel ihtiyaçlarını karşılamak için giderek daha fazla borçlandığını göstermektedir.

Tüketici borçluluğundaki artış, takipteki alacaklara da yansımaktadır. BDDK verilerine dayalı 2026 yılı değerlendirmelerinde, tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borçlarının bir yılda yüzde 46,4 arttığı, takipteki alacakların ise yüzde 75,8 yükselerek 287,2 milyar TL’ye çıktığı aktarılmıştır. Bu tablo, borçlanmanın yalnızca büyümediğini; aynı zamanda geri ödeme kapasitesinin de zayıfladığını göstermektedir.

TCMB’nin Mayıs 2026 Finansal İstikrar Raporu’na ilişkin değerlendirmelerde, Türkiye’de hanehalkı borcunun GSYİH’ye oranının 2026 yılı ilk çeyreğinde yüzde 10,1 ile emsal ülke değerleri ve uzun dönem ortalamasının altında kaldığı; ancak 2025’ten itibaren borçluluk oranında ılımlı artış görüldüğü, özellikle teminatsız bireysel krediler kaynaklı borçluluk artışının milli gelir büyümesinin üzerinde gerçekleştiği belirtilmiştir. Bu veri, toplam oran düşük görünse bile borcun niteliği, faiz yükü ve ödeme gücü açısından riskin büyüdüğünü ortaya koymaktadır.

Kredi kartı borçları bakımından yapılandırma uygulamaları da ayrıca incelenmelidir. TCMB Finansal İstikrar Raporu’na ilişkin haberleştirilen değerlendirmelerde, 2025 ve 2026’da devreye alınan yeni yapılandırma imkânlarıyla asgari ödeme altına düşen kart borçlarında gerileme görüldüğü, buna rağmen gecikmeye düşen toplam kredi kartı borcunun tarihsel ortalamasının üzerinde kaldığı belirtilmiştir. Bu durum, yapılandırmanın kısa vadede nefes aldırsa da borç sorununun kök nedenlerini ortadan kaldırmadığını göstermektedir.

Kredi kartı borcunun bu kadar büyümesinin arkasında, yurttaşların gelirleriyle giderleri arasındaki makasın açılması bulunmaktadır. Market alışverişi, okul masrafı, kira, fatura, ulaşım, sağlık gideri, yakıt ve temel ihtiyaçlar kredi kartıyla karşılanmakta; ödeme günü geldiğinde ise borç ya asgari tutarla çevrilmekte ya ihtiyaç kredisiyle kapatılmakta ya da başka karttan nakit avansla ertelenmektedir. Bu zincir, hane bütçesinde görünmeyen bir faiz girdabına dönüşmektedir.

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Asgari ödeme döngüsü, tüketici borçluluğunun en tehlikeli alanlarından biridir. Kart borcunun tamamını ödeyemeyen yurttaş asgari tutarı yatırarak yasal takibe düşmekten kaçınmakta; ancak kalan borç yüksek faizle büyümeye devam etmektedir. Bu durum özellikle sabit gelirli çalışanlar, emekliler, öğrenciler, gençler, tek gelirli aileler ve kira ödeyen haneler için sürdürülemez bir borç sarmalı yaratmaktadır.

İcra dosyalarındaki artış da tüketici borçluluğunun adli sisteme yansıyan yüzüdür. UYAP istatistiklerine göre 20 Nisan 2026 itibarıyla icra dairelerindeki icra esas ve iflas dosyalarında seçili gün derdest dosya sayısı 24 milyon 970 bin 603 olarak görünmektedir. Aynı tabloda 2026 yılı içinde gelen dosya sayısı 3 milyon 966 bin 778, çıkan dosya sayısı ise 2 milyon 990 bin 909 olarak yer almaktadır. Bu tablo, borç krizinin yalnızca bireysel değil, adli ve idari sistemi de zorlayan büyük bir yük hâline geldiğini göstermektedir.

İcra dosyaları, yalnızca rakam değildir; her dosyanın arkasında bir hane, bir maaş, bir emekli aylığı, bir küçük esnaf, bir öğrenci borcu, bir tüketici kredisi, bir kira veya fatura krizi vardır. İcra takibiyle karşılaşan yurttaş yalnızca ekonomik değil, psikolojik ve sosyal baskı altına da girmektedir. Haciz korkusu, banka hesaplarına bloke, maaş kesintisi, telefonla arama baskısı, aile içi gerilim ve sosyal dışlanma bu sürecin görünmeyen maliyetleridir.

Tüketici borçluluğu, yoksulluk ve gelir eşitsizliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Geliri temel giderlerine yetmeyen yurttaş borçlanmakta; borçlandıkça faiz ödemekte; faiz ödedikçe daha da yoksullaşmaktadır. Bu döngü, dar gelirli yurttaş yalnızca bugünkü gelirinden değil, gelecekteki gelirinden de mahrum bırakmaktadır. Borçla yaşayan hane, aslında henüz kazanmadığı maaşı bugünden harcamaya zorlanmaktadır.

Kredi kartı ve ihtiyaç kredisi kullanımı, bazı durumlarda tüketicinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamasına imkân tanısa da aşırı ve pahalı borçlanma sosyal sorunları büyötmektedir. Finansal sistem, yurttaşın geçim krizini borç vererek erteleyebilir; fakat ortadan kaldıramaz. Geçim sorunu borçla çözülmeye çalışıldığında, fatura birkaç ay sonra daha ağır biçimde geri gelir.

Borçluluk krizinin gençler üzerindeki etkisi de ayrıca incelenmelidir. Üniversite öğrencileri ve yeni mezun gençler, barınma, ulaşım, teknoloji, eğitim ve gündelik yaşam giderleri için kredi kartı, kredili mevduat hesabı ve tüketici kredilerine yönelmektedir. İş bulamayan veya düşük ücretle çalışan genç, daha hayatının başında borçla tanışmaktadır. Bu durum gençlerin gelecek umudunu, aile kurma ve bağımsız yaşama imkânlarını zayıflatmaktadır.

Emekliler bakımından da tüketici borçluluğu ağır bir başlıktır. Emekli aylıkları kira, gıda, ilaç, enerji ve ulaşım giderlerini karşılamaya yetmediğinde, emekliler kredi kartı borcu, tüketici kredisi veya çocuklarından destekle ayakta kalmaya çalışmaktadır. Hayatı boyunca çalışmış bir insanın emekliliğinde kredi kartı ekstresinden korkması, sosyal devletin yüzleşmesi gereken acı bir tablodur.

Tel : 0.312.4206574 – 75

Faks : 0.312.4202300

E-posta : ridvan.uz@tbmm.gov.tr

Adres : Ana Bina E Blok 1.Kat Oda No: E120 TBMM/ANKARA

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Küçük esnaf ve kendi hesabına çalışanlar da bireysel borçluluk ile ticari borçluluk arasında sıkışmaktadır. İşletme giderleri, kira, POS komisyonları, vergi, SGK primi, tedarikçi borcu ve müşteri tahsilat sorunları küçük esnafı bireysel kredi kartı ve ihtiyaç kredisi kullanımına itebilmektedir. Bu nedenle tüketici borçluluğu ile küçük işletme finansmanı arasındaki gri alan da araştırılmalıdır.

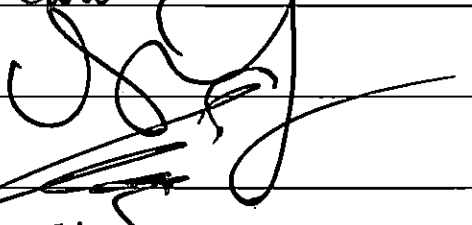
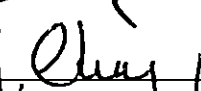
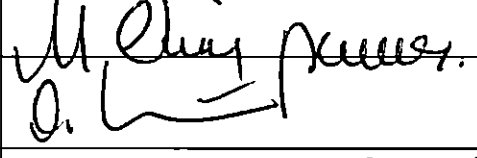
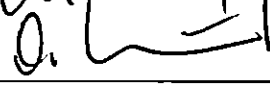
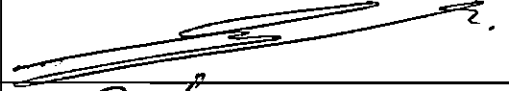
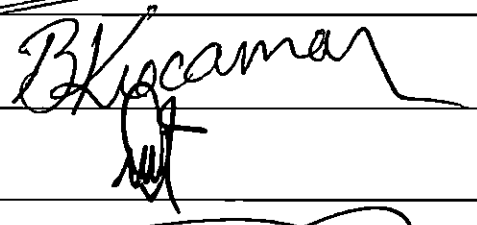
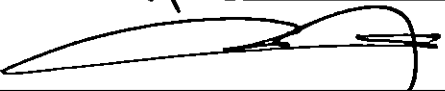
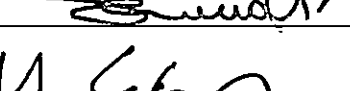
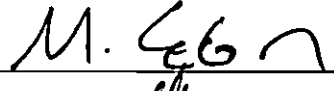
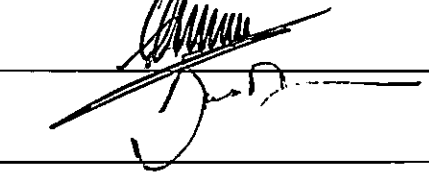
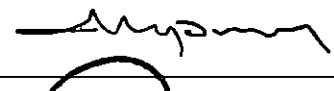
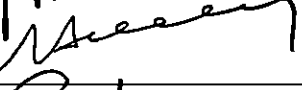
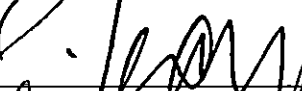
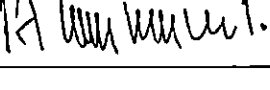
Bu kapsamda bireysel kredi kartı borçlarının, ihtiyaç kredilerinin, kredili mevduat hesaplarının, takipteki alacakların, yapılandırma başvurularının, icra dosyalarının, maaş hacizlerinin, tüketici mahkemeleri ve hakem heyetlerine yansıyan uyuşmazlıkların yaş, gelir, il, meslek, hane tipi ve sosyal statü bakımından dağılımı Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Ayrıca kredi kartı limit politikaları, asgari ödeme oranları, faiz ve gecikme faizi uygulamaları, yapılandırma koşulları, bankaların risk değerlendirme süreçleri, finansal okuryazarlık eksikliği, borç tahsilat şirketleri, tüketicilere yönelik bilgilendirme ve sosyal destek mekanizmaları da incelenmelidir. Borç sorunu yalnızca bankacılık mevzuatıyla değil, sosyal politika ve gelir politikasıyla birlikte ele alınmalıdır.

Tüketici borçluluğu bir ahlak sorunu değil, geçim sorunudur. Yurttaş keyfinden borçlanmıyor; çoğu zaman kirasını, marketini, okul masrafını, ilacını ve faturasını çevirmek için borçlanıyor. Bu gerçeği görmeden “harcamayın” demek, yangının ortasında “ısınmayın” demeye benzer. Mesele vatandaşın cüzdanı değil, vatandaşın cüzdanını boşaltan ekonomik düzendir.

Türkiye’de tüketici borçluluğu, kredi kartı borçları ve icra dosyalarındaki artışın tüm boyutlarıyla araştırılması; hanehalkı gelir-gider dengesinin, bireysel kredi ve kredi kartı borçlarının, takipteki alacakların, yapılandırma uygulamalarının, icra ve haciz süreçlerinin, borçluluğun sosyal etkilerinin ve finansal sistemin tüketiciyi koruma kapasitesinin tespit edilmesi; yurttaşları borç sarmalından çıkaracak, gelir adaletini güçlendirecek ve sosyal devlet ilkesine uygun kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

Anayasa’nın **98’inci** ve İçtüzüğü’nün **104. ve 105. maddeleri** uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARAKAÇ	AYDIN	
Yasin ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Yüksel ARSLAN	ANKARA	
M. Cihan PAÇAÇI	İSTANBUL	
AYYÜCE TÜRKER	ADANA	
Y. Selçuk TÜRKÖBÜ	BURSA	
BURHANETTİN DOĞAN	MERSİN	
TURAN YALDIR	ALŞARAY	
SELÇEN TAŞCI	TEKİRDAĞ	
SENOL SUNAT	MANİSA	
METİN ERGÜN	MUĞLA	
MUSTAFA GÜRBAN	G. ANTEP	
BURAK DALGIN	BALIKESİR	
HÜSMEN KIRKPINAR	İZMİR	
YANUR AYDIN	TRABZON	
HASAN TOKTAŞ	BURSA	
MEHMET AKALIN	EDİRNE	
LÜTFULLAH KAYALAR	YOZGAT.	
A. SEFİK GİRKİN	HATAY	
A. ERZEL FAKİDABA	ANKARA	